

Υπόθεση 265/85

**Van den Bergh en Jurgens BV
και Van Dijk Food Products (Lopik) BV
κατά
Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**

« Αγωγή αποζημίωσης — “ Βούτυρο Χριστουγέννων ” »

Έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση	1158
Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Carl Otto Lenz της 5ης Δεκεμβρίου 1986	1168
Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1987	1169

Περίληψη της απόφασης

- 1. Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα — Αποθεματοποιημένο βούτυρο — Πώληση σε μειωμένη τιμή για άμεση κατανάλωση — Επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » — Αρμοδιότητα της Επιτροπής
(Κανονισμοί του Συμβουλίου 804/68, άρθρα 6, 12 και 30, 985/68, 750/69 και 1269/79· κανονισμός της Επιτροπής 2956/84)*
- 2. Γεωργία — Κοινή γεωργική πολιτική — Στόχοι — Συμβιβάζονται — Διακριτική εξουσία της Επιτροπής — Εξασφάλιση δίκαιου εισοδήματος στους γαλακτοπαραγωγούς — Επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση αποθεματοποιημένου βουτύρου σε μειωμένη τιμή — Νομιμότητα
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 39, παράγραφος 1· κανονισμός της Επιτροπής 2956/84)*
- 3. Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Δυσμενής διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών — Επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση αποθεματοποιημένου βουτύρου σε μειωμένη τιμή — Επιπτώσεις στην αγορά μαργαρίνης — Δεν υφίσταται δυσμενής διάκριση
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 40, παράγραφος 3, εδάφιο 2· κανονισμός της Επιτροπής 2956/84)*

4. Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα — Αποθεματοποιημένο βούτυρο — Πώληση σε μειωμένη τιμή για άμεση κατανάλωση — Επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » — Περιορισμένη αποτελεσματικότητα και υψηλό κόστος — Αρχή της αναλογικότητας — Παραβίαση — Δεν υφίσταται
(Κανονισμός της Επιτροπής 2956/84)
5. Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα — Καθεστώς παρεμβάσεως — Στόχοι — Μέτρα με στόχο την αύξηση της κατανάλωσης βουτύρου — Επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση βουτύρου σε μειωμένη τιμή — Νομιμότητα [Κανονισμός του Συμβουλίου 804/68, άρθρο 6, παράγραφος 4, στοιχείο α)· κανονισμός της Επιτροπής 2956/84]
6. Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα — Αποθεματοποιημένο βούτυρο — Πώληση σε μειωμένη τιμή για άμεση κατανάλωση — Επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » — Επανάληψη — Αδύνατη η επίκληση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης
(Κανονισμός της Επιτροπής 2956/84)

1. Η επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση αποθεματοποιημένου βουτύρου σε μειωμένη τιμή, που αποφασίστηκε από την Επιτροπή το 1984 και θεσπίστηκε με τον κανονισμό της 2956/84, συνιστά ειδικό μέτρο που ελήφθη σε χρόνο, που είναι βέβαιο ότι είχαν σχηματιστεί σημαντικά πλεονάσματα γαλακτοκομικών προϊόντων και είχε ως στόχο να αυξηθεί η κατανάλωση και να μειωθούν τα δημόσια και ιδιωτικά αποθέματα, καθώς και να εξασφαλισθεί η απαραίτητη ανακύκλωση των αποθεμάτων αυτών. Η επιχείρηση αυτή ανταποκρίνεται στους στόχους που ορίζονται τόσο από τα άρθρα 6 και 12 του κανονισμού 804/68 όσο και από τους κανονισμούς 985/68, 750/69 και 1269/79 του Συμβουλίου, που καθόρισαν τους γενικούς κανόνες εφαρμογής.

της κοινής οργάνωσης των αγορών γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων.
2. Κατά την επιδίωξη των διαφόρων στόχων που διακηρύσσονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης, τα κοινοτικά όργανα πρέπει να εξασφαλίζουν το διαρκή συμβιβασμό των στόχων αυτών, οι οποίοι αν αντιμετωπιστούν χωριστά ενδέχεται να αλληλοσυγκρουστούν. Αν ο συμβιβασμός αυτός δεν επιτρέπει να απομονωθεί ένας από τους στόχους αυτούς σε σημείο που να καθιστά αδύνατη την υλοποίηση των άλλων, τα κοινοτικά όργανα μπορούν τουλάχιστον να δώσουν πρόσκαιρη προτεραιότητα στον ένα ή τον άλλο από τους στόχους αυτούς, την οποία επιβάλλουν τα γεγονότα ή οι οικονομικές συνθήκες ενόψει των οποίων τα όργανα εκδίδουν τις αποφάσεις τους.

Δεν μπορεί συνεπώς να υποστηριχθεί ότι η Επιτροπή, θεσπίζοντας τον κανονισμό 2956/84, υπερέβη τα όρια των αρμοδιοτήτων τις οποίες, κατόπιν εξουσιοδότησεως του Συμβουλίου, δικαιούται να ασκεί, κατά τη διαδικασία της επιτροπής διαχείρισεως, προκειμένου να εξασφαλίζει τη λειτουργία

Έτσι η Επιτροπή μπόρεσε, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στο στόχο της εξασφάλισης δικαίου εισοδήματος στους γαλακτοπαραγωγούς, να θεσπίσει νομίμως μια επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για την πώληση σε μειωμένη τιμή των αποθεμάτων βουτύρου. Μια τέτοια επιχείρηση, διευκολύ-

νοντας τη διάθεση των πλεονασμάτων που προκλήθηκαν από τους μηχανισμούς παρέμβασης και επιτρέποντας την ανανέωση του αποθεματοποιημένου βουτύρου, καθιστά πράγματι δυνατή τη διατήρηση του συστήματος τιμών της παραγωγής, χωρίς παράλληλα να προκαλεί πραγματική και διαρκή διαταραχή της αγοράς μαργαρίνης.

3. Λαμβανομένων υπόψη των αντικειμενικών διαφορών που χαρακτηρίζουν τους νομικούς μηχανισμούς και τις οικονομικές προϋποθέσεις των οικείων αγορών, δεν μπορεί να συγκριθεί η κατάσταση, στην οποία βρίσκονται, αφενός, οι γαλακτοπαραγωγοί και οι παραγωγοί βουτύρου και, αφετέρου, οι παραγωγοί λιπαρών ουσιών και ελαιούχων καρπών και οι παρασκευαστές μαργαρίνης. Συνεπώς, η επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση σε μειωμένη τιμή των αποθεμάτων βουτύρου, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2956/84, η οποία εντάσσεται στην ίδια τη λειτουργία της κοινής οργάνωσης των αγορών των γαλακτοκομικών προϊόντων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εισάγει, κατά παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 3, εδάφιο 2, της Συνθήκης, δυσμενή διάκριση σε βάρος των παραγωγών μαργαρίνης.
4. Συνεπεία του γεγονότος ότι η επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση σε μειωμένη τιμή των αποθεμάτων βουτύρου, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2956/84, επέτρεψε αύξηση των πωλήσεων βουτύρου και συγχρόνως καλύτερη ανακύκλωση και κάποια ανανέωση των αποθεμάτων και παρά την περιορισμένη αποτελεσματικότητά της και το υψηλό της κόστος για τα οικονομικά της Κοινότητας, δεν μπορεί να κριθεί ως ακατάλληλη για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων ούτε ως βάνουσα πέραν του μέτρου που ήταν αναγκαίο για να τους πετύχει, έτσι ώστε να μην μπορεί να θεωρηθεί ότι υφίσταται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.
5. Ναι μεν κατά το άρθρο 6, παράγραφος 4, στοιχείο α), του κανονισμού 804/68 περί

κοινής οργάνωσης των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων το καθεστώς παρεμβάσεως εφαρμόζεται κατά τρόπο ώστε να διατηρείται η ανταγωνιστική θέση του βουτύρου στην αγορά, η διάταξη όμως αυτή δεν σημαίνει ότι οι ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ βουτύρου και άλλων εν μέρει υποκατάστατων προϊόντων πρέπει να θεωρούνται ως πάγιες και αμετακίνητες. Αντίθετα μάλιστα, λαμβάνοντας υπόψη το σημαίνοντα ρόλο που παίζει το βούτυρο στην κοινή οργάνωση των αγορών των γαλακτοκομικών προϊόντων, τα όργανα πρέπει να μεριμνούν ώστε να μην υποβαθμίζεται η ανταγωνιστική θέση του προϊόντος αυτού και, ενδεχομένως, να βελτιώνεται για να επιτρέψει επαναφορά της ισορροπίας στην κοινή οργάνωση αγοράς των γαλακτοκομικών προϊόντων. Για το σκοπό αυτό εξουσιοδοτήθηκε η Επιτροπή, σε περιόδους δυσχερούς διαθέσεως του βουτύρου, να λαμβάνει μέτρα αύξησεως της κατανάλωσης του βουτύρου, μειώνοντας την τιμή του προϊόντος αυτού, πράγμα που της επιτρέπει εξάλλου να σέβεται τους άλλους στόχους που περιέχονται στο άρθρο 6, παράγραφος 4, στοιχεία β) και γ), του κανονισμού 804/68: να διαφυλάσσεται κατά το μέτρο του δυνατού η αρχική ποιότητα του αποθεματοποιημένου βουτύρου και να πραγματοποιείται όσο το δυνατόν περισσότερο ορθολογική αποθεματοποίηση. Επιχείρηση σαν την επιχείρηση « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση αποθεματοποιημένου βουτύρου σε μειωμένη τιμή, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2956/84, εντάσσεται πλήρως στο πλαίσιο αυτό.

6. Το γεγονός ότι η Επιτροπή, μετά από επιχειρήσεις « βούτυρο Χριστουγέννων » για πώληση αποθεματοποιημένου βουτύρου σε μειωμένη τιμή, σαν την επιχείρηση που θεσπίστηκε με τον κανονισμό της 2956/84, είχε δηλώσει ότι ήταν σκόπιμο στο μέλλον τέτοια προγράμματα να τεθούν σε εφαρμογή με σύνεση, δεν αρκούσε για να αποκλείσει την επανάληψη τέτοιων επιχειρήσεων. Η Επιτροπή, εξάλλου, οργάνωσε επανειλημμένα μετά το 1977 επιχειρήσεις

« βούτυρο Χριστουγέννων », εφαρμόζοντας συγχρόνως πολυάριθμα άλλα μέτρα που ευνοούσαν τη διάθεση του βουτύρου σε μειωμένη τιμή, χωρίς ωστόσο να κατορθώσει να αποφύγει ισχυρή αύξηση των αποθεμάτων βουτύρου μεταξύ 1983 και 1984. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ένας προνοητικός

και ενημερωμένος επιχειρηματίας έπρεπε να λάβει υπόψη του την πιθανότητα μιας νέας επιχείρησης « βούτυρο Χριστουγέννων », οπότε η Επιτροπή, εκδίδοντας τον προαναφερθέντα κανονισμό, δεν παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

στην υπόθεση 265/85 *

I — Πραγματικά περιστατικά, νομικό πλαίσιο και διαδικασία

τερες (1,6 ECU για ποσότητα 9 100 τόνων στις Κάτω Χώρες).

A — Πραγματικά περιστατικά

1. Οι ενάγουσες, εταιρίες ολλανδικού δικαίου, παράγουν και εμπορεύονται μαργαρίνη και άλλες βρώσιμες λιπαρές ουσίες φυτικής κατ' αρχήν προελεύσεως. Πωλούν τα προϊόντα αυτά στις Κάτω Χώρες, σε άλλα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες. Ζητούν αποζημίωση για τη ζημία που θεωρούν ότι υπέστησαν συνεπεία της εφαρμογής της επιχείρησης « βούτυρο Χριστουγέννων » (εφεξής: EBX) που αποφασίστηκε κατά το τέλος του 1984 και θεσπίστηκε με τον προαναφερθέντα κανονισμό 2956/84 της Επιτροπής, της 18ης Οκτωβρίου 1984. Η ζημία αυτή ήταν αποτέλεσμα των ενισχύσεων που κατέβαλε η Κοινότητα για την πώληση βουτύρου, αλλά και την πώληση μαργαρίνης. Σε σχέση εξάλλου με τις EBX που είχαν αποφασιστεί παλαιότερα, η επιχείρηση που θεσπίστηκε το 1984 χαρακτηρίζεται από πολύ σημαντικότερες μειώσεις των τιμών ποσοτήτων βουτύρου, που κι αυτές είναι μεγαλύ-

2. Η κοινοτική παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων χαρακτηρίζεται από πολλών ετών από έντονη υπερπαραγωγή. Ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης των διαρθρωτικών πλεονασμάτων της προσφοράς (105 εκατομμύρια τόνοι για την περίοδο 1983/84), σε σχέση με τη ζήτηση (82 εκατομμύρια τόνοι), εκτός των μέτρων μείωσης της παραγωγής, είναι αποθεματοποίηση του γάλακτος με τη μορφή βουτύρου ή αποβουτυρωμένου γάλακτος σε σκόνη και ακολούθως ενθάρρυνση της κατανώσεως των προϊόντων αυτών ή διευκόλυνση της εξαγωγής τους. Αυτή η έλλειψη ισορροπίας προκαλεί σταθερή και σημαντική αύξηση των αποθεμάτων βουτύρου, τα οποία, κατά το τέλος του 1984, υπερβαίνουν το 1 εκατομμύριο τόνους.

3. Η Επιτροπή, για να διαθέσει αυτά τα αποθέματα βουτύρου, που ήταν εξαιρετικά επαχθή για τον κοινοτικό προϋπολογισμό, προέβη σε ορισμένες ενέργειες που είχαν ως στόχο να θέσουν στη διάθεση των καταναλωτών ή ορισμένων κατηγοριών από αυτούς βούτυρο σε μειωμένη τιμή, με στόχο να τονώσουν την κατανάλωση.

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.